

VIŠOKOGORSTVO
DAMAVAND
MANGART & MONTAŽ
MATTERHORN & MONTBLANC

PLANINARENJE
MAGANIK
HOMOLJSKE PLANINE
GLEDIĆKE PLANINE
AVALA

ALPINIZAM
LETNJI KURS
ROMANIJA 2011

SPELEOLOGIJA
DINARA 2011

BICIKLIZAM
BANJALUČKI SUSRET
BICIKLISTA

AVANTURA
TRKA
PREŽIVLJAVANJA

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

**Veliki adresar
planinarskih domova
iz celog regiona
na jednom mestu**

**Putovanja,
planinarenja, najave
akcija, kupi-prodaj,
izveštaji sa akcija...**

Pokrenuli forum!

Forum je posle test faze konačno postavljen na Internet. Samim tim se nametnula jedna nova rubrika u magazinu, koju ćemo ispratiti iz broja u broj, a to će biti naš presek najzanimljivijih tema sa foruma u delu koji se odnosi na repotražje, najave akcija i market-berzu planinarske, biciklističke i ostale sportske opreme. Novina je i rubika kuda otići u prirodu sa korisnim podacima za destinaciju koju smo predstavili.

Na sajtu www.mojaplaneta.net, u rubrici „*planinarenje*” možete pročitati planinarski izveštaj „*Praznik planine i ozarenje duše: Rila - Maljovica - Musala*” Marijane Negovanović-Obradović iz PK „*Balkan*”, a na linku „*biciklizam*” pogledati foto galeriju *Libora*

Orgovana „Rekreativna vožnja - Putevima Frušogorskih manastira”.

Svako dobro!

urednik JOVAN JARIĆ

Fotografija naslovne strane: **Martin Holek**

MOJA PLANETA 13 • Oktobar 2011.

Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje

Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art”

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art”

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art”

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd. - Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem: DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art” i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art” i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

Obavezno nas posetite i na našoj Internet stranici:

www.mojaplaneta.net

jer se sadržinski razlikuje od PDF izdanja koje je pred vama.

Ukoliko ste ovaj magazin dobili sa e-mail adrese:

magazin@mojaplaneta.net

već ste na mailing listi i slobodno možete da prosledite magazin prijateljima. Podsetite ih da odu na naša Internet stranicu i prijave se na mailing listu kako bi redovno nastavili da dobijaju naredne brojeve našeg e-magazina.

Apolon (*Parnassius apollo*)
inspiracija za markaciju

Vidio sam apolla na Magliču

Pozdrav!

Moje ime je Lazar i pišem vam iz Dubrovnika. Član sam HPD „Sniježnica“, također iz Dubrovnika.

Nedavno sam pročitao broj 10-11. časopisa „Moja planeta“ u PDF formatu. Da ne dužim, zaintrigirao me je članak „Inspiracija za markaciju“ o leptiru **apollonu** (*Parnassius apollo*) i poručio bih vašem kolegi koji je napisao članak da sam nedavno na planini Maglič (2.386 mnv) vidio tog leptira na visini od oko 1.900 mnv. PREDIVAN JE!!! Eto samo sam to htio reći i pomoći o eventualnom skupljanju podataka za očuvanjem te predivne životinje!

Lijep pozdrav, Lazar!

Forum je pogurao stvar

Pozdrav svima!

Dobio sam novine i obaveštenje da je počeo sa radom forum. Nov sam na mailing listi i tek „prov-aljujem“ koncept novina, ali moram da priznam da je forum „Moja planeta“ zaista pogurao stvar. Sviđa mi se što postoji magazin sa ovakvom koncepcijom i što sažima sve što se može pronaći u „cyber svemiru“ jer je to prava slika budućnosti.

Navikli ste nas da sve dobijamo „na izvol'te“, uživamo u prirodi, imamo priliku da otkivamo nove zanimljive destinacije i planiramo nove avanture. Zahvaljujem se svim autorima koji sa toliko srca i antuzijazma pišu o aktivnostima prirodi, jer je to definitivno nešto što nedostaje.

Zlatko, Zemun

Podeliću prijateljima

Pozdrav svim čitaocima i redakciji „Moje planete“!

Kako to obično biva, ljudi ne čitaju ono što piše sitni slovima. Tek nedavno sam otkrio da na stranici vašeg i našeg časopisa piše da se PDF izdanje, koje dobijamo mailom sme dalje distribuirati. Ranije nisam o tome ni razmišljao, ali sam shvatio da bi u ovim lepim slikama i interesatnim beleškama sa putovanja i planinarsko-avanturističkih tura uživali i moji prijatelji koji nisu planinari. Da budem iskren, uvek je lakše sedeti za računarom i čitati, nego svojim nogama i srcem osvajati te prelepe predele o kojima pišu „Planetaši“. Možda će neko od mojih vremešnih drugara poželeti da krene put planine, a svaki novi planinar vredan je truda! Zbog toga sam im odmah prosledio stare brojeve i nestrpljivo čekam novi!

Pozdrav i dugo se još čitali!
Miroslav

Zašto više nema „veselog momčeta“?

Javljam se kao veliki poštovalac lika i dela Beara Gryllsa. Sa uživanjem čitam tekstove u rubrici „Market“ tim pre što je „hodač“ u skoro svakom broju stao na crtu „veselom momčetu“ koje jede sve što leti, pliva i gmiže (ili je to činilo). Gde su sada ti vispreni komentari i šale na „medveđi“ račun?

Posebno mi se dopalo „opanjavanje“, odnosno tekst o opancima u funkciji planinarske opreme. O tome nikada nisam ni razmišljao, ali uvek postoji neko „veselo momče“ koje će vam „ubaciti ideje u glavu“. Nije baš da ću nazuti gumenjaki i krenuti put Mon Blana, ali ću se, kada sledeći put budem kupovao obuću, svakako zapitati šta je starije: pokoravanje zakonima prirode i pobeda nad samim sobom ili sveti nam „gorotex“? Da li bi „meda“ nazuo tako nešto? Sumnjam...

Verni čitalac
Brane Gajić

oktobar 2011. MojaPlaneta

Pomoć prijateljima u nevolji

Pomozite Planinarskom domu „Stražilovo“ na Fruškoj gori da se oporavi od požara i pre zime dobije krov!

Dom nekada

Dom sada

Planinarski dom „Stražilovo“ izgoreo je u požaru koji se dogodio u prepodnevnom satima 12. septembra 2011. Srećom, nije bilo nastradalih i povređenih. Sprat je potpuno uništen, dok je prizemlje pretrpelo znatna oštećenja. U sumornim danima koji su usledili dobili smo nebrojen broj poziva svih onih kojima je planinarski dom „Stražilovo“ u srcu i svi su imali samo dve reči „NEMA PREDAJE!“ U ime svih Vas i nas kojima Planinarski znači nešto posebno i nezamenljivo, PSD „Stražilovo“ je donelo odluku da se započne proces sanacije i izgradnje objekta.

Obnova Planinarskog je počela već u subotu 17. septembra, kada je na velikoj radnoj akciji potpuno očišćen objekat i izbačeno oko 25 kubika pepela, šuta i gareži. Već 24. septembra, objekat su posetiti građevinski inženjer koji je definisao sve mere potrebne za sanaciju prizemlja i izgradnju sprata, postavljanja krova i ugradnju neophodnih instalacija, kao i specifikaciju svih materijala neophodnih da se objekat ponovo privede nameni. Nakon toga slede građevinski radovi sa osnovnim ciljem da se objekat stavi pod krov do prvih snegova, radi zaštite od daljeg urušavanja.

Paralelno sa ovim aktivnostima, svi zajedno započinjemo i medijsku kampanju u kojoj ćemo pokušati da putem dobrovoljnih priloga sakupimo neophodna sredstva za obnovu Planinarskog doma. U Erste banci je otvoren namenski račun za obnovu Planinarskog doma „Stražilovo“ uništenog u požaru 2011. Broj računa je: 340-11006433-13.

Na zvaničnom sajtu Planinarskog doma „Stražilovo“ www.strazilovo.org biće prikazana imena svih fizičkih i pravnih lica koja budu pomogla obnovu, kao i sve fakture i plaćanja koja nastanu u tom procesu, a sve u cilju transparentnosti celokupnog postupka.

Broj namenskog računa za obnovu Doma „Stražilovo“: 340-11006433-13 Erste banka

Durmitor

>> POZICIJA

Sever Crne gore, između reka Tare, Pive i Komarnice.

>> TEREN

Bobotov Kuk (2.522 m), Bezimeni Vrh (2.487 m), Šljeme (2.455 m); ukupno 48 vrhova preko 2.000 m; 18 ledeničkih jezera; ski staze; nacionalni park; kanjoni Tare i Komarnice

>> KAKO DO TAMO

Polazna tačka za sve aktivnosti je Žabljak. Mesto je povezano dobrim putevima sa Šavnikom, Nikšićem, Podgoricom i Risnom (rivijera); redovne autobuske linije iz Podgorice i Nikšića; aerodrom Žabljak (međunarodni aerodrom u Podgorici udaljen je 170 km)

>> SMEŠTAJ I CENE

Apartmani (6 do 35 evra), **hotel** (24 do 75 evra), **privatni smeštaj** (6 do 12 evra), **eko kamp** u katunima i auto kamp (6 evra), **iznajmljivanje vikendice** (50 do 120 evra).

>> OSTALI TROŠKOVI

Ulaz u **Nacionalni park „Durmitor“** 2 evra
Skijalište „Savin kuk“: dnevni ski pas - 15 evra; sedmodnevni ski pas - 90 evra; sezonski ski pas - 380 evra; vožnja žičarom za pešake - 5 evra

>> KORISNI KONTAKTI

Gorska služba spasavanja:
+382 67 877 315,
+382 67 701 069,
112 (preko policije)

PHOTO: WILD SERBIA (PRIKUPIJENE OD UČESNIKA TRKE)

Snadi se kako znaš

Treća „*Trka preživljavanja*”, u organizaciji „Wild Serbia”, održana je tokom 24. i 25. septembra na obroncima Zlatibora (*Srbija*)...

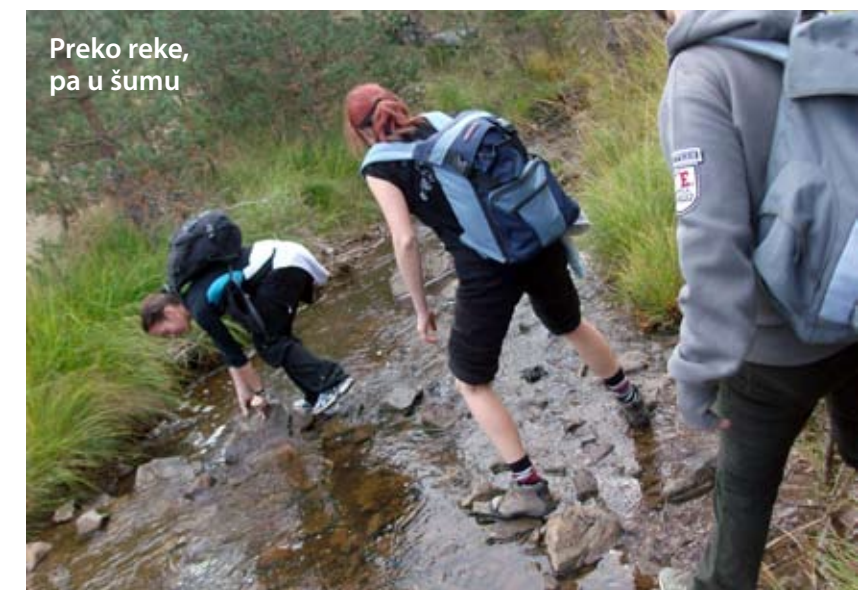
Nakon šumovitih Valjevskih planina i izazova ljubovijskog kraja krenuli smo na odabir nove lokacije. Bilo je puno opcija za pogledati, kao i nagađanja od strane budućih učesnika... Oglasili smo destinaciju tek pet dana pred održavanje nove „Trke preživljavanja”. Ovaj put to su bile planinske goleti Zlatibora.

Zlatibor širem auditorijumu poznat samo po centru Partizanskih voda, skrivao je mnoge tajne i pravu divljinu. Već nakon prvih kontrolnih tačaka sve predrasude pale su u vodu. Ukazao nam se surov nenaseljen predeo koji ne pravi kompromise. Odlično, baš ono što nam je trebalo...

Prilikom obilaska terena, znali smo da neće biti lako. Sušna godina nije obećavala mnogo hrane. Tek po koja bobica i biljke poznate tek pravim znalcima. Učesnike je čekao veliki izazov, trebalo je preći stazu dugačku preko 70 km sa minimalno hrane i vode koja se može pronaći usput. Dodavši i ukupnu visinsku razliku od 4.200 mnv (2.100 m u penjanju i 2.100 m) u spuštanju, znali smo da je pred učesnicima veliki zadatak čije rešenje su znali samo snalažljivi i uporni.

Treća trka okupila je više od 120 učesnika organizovanih u 42 takmičarska tima. Učesnici su dolazili iz cele Srbije, ali iz okolnih zemalja, pa čak i Francuske.

Skup učesnika je dogovoren za petak večer na lokalitetu Tić polje, blizu centra Zlatibora i Partizanskih voda. Neki su spavali u šatorima i vrećama na Tić polju, a neki u vikendicama i apartmanima na Partizanskim vodama. Do jutra su se okupile sve ekipe, a od 7,30 na bini je stajao raspored polaska timova i detaljan pravilnik bodovanja. Nakon pravljenja zajedničke fotografije svih učesnika, u devet sati sledio je pretres prvih ekipa i start trke. Ove

Preko reke,
pa u šumu

Loženje vatre

godine je nađeno znatno manje zabranjenih stvari na pretresu, tek po koja tunjevina i papirić.

STAZA

Start trke je bio na Tić polju, zatim se staza penjala do kote 1.411 na grebenu Čigote, da bi ▶

se spustila blizu mesta Vodice i odmah zatim penjala do vrha Tornika-Bandera. Već sa ova dva vrha počeo je da se oseća umor u nogama. Popeti se na zlatiborske vrhove nije uopšte lako... Neki su birali uspon na Tornik preko grebena, dok su se drugi uspeli uz ski stazu. Kontrolna tačka na Torniku je ujedno bila i razdvojna tačka za Avantura i Opstanak kategoriju. Učesnike Opstanak kategorije su čekala dalja uputstva i izazovi prave

divljine, ono za šta su mnogi i došli:

„Pomaže Bog! Vidimo se ispred manastira Velika Dubrava u kanjonu Uvca. Slikajte se ispred manastira”

Na svakoj od kontrolnih tački su bili kontrolori trke, koji su danonoćno kampovali na svojim pozicijama.

Nakon skoro trosatnog pešačenja od Tornika do manastira Dubrava većinu pristiglih učesnika je

uhvatio mrak. Isrcpljeni, gladni i žedni pripremali su bivak i pokušavali da založe vatru uz pomoć kresiva. Kontrolori na vrhu Tornika su nam rekli da je dole bilo kao na zvezdanom nebu. Na potezu planine ispod njih videle su se zapaljene vatre, rasute po terenu duž makadamskog puta koji je vodio pored starih katuna ka manastiru.

Dalje je staza vodila kroz najteži deo puta - kanjon reke Uvac. Trebalo je sići još devet ki-

Šta kaže mapa?

lometara niz reku, sve do manastira Uvac. Tek 15 ekipa se odvažilo da nastavi u ovom pravcu. Većina njih je ovu noć provela u kanjonu pored reke. Ne zna se kome je bilo lepše - da li onima koji su zanočili u vlažnom kanjonu ili ostalima na vetrovitom grebenu... Noć nije bila nimalo laka, svi su se trudili da održe vatru i zgreju se koliko je god to moguće. Većina učesnika verovatno nije ni spavala. Upravo na ovom delu staze ogledala se i taktička opredeljenost ekipa. U ovakvom okruženju odlučuju detalji, mala greška koštala je mnogo i vremena i energije.

Sa ranim jutarnjim satima i prvim zracima sunca moglo je da se krene dalje. Veliki broj ekipa je odustao, a samo najuporniji su se uputili ka daljim kotama. Staza je vodila iz kanjona, pravo uzbrdo sa 550 m visine, sve do katuništa Zakopani. Do Zakopana je vodio stenoviti greben koji se nemilosrdno uspinjao do visine preko 1.000 m. Staro ▶

ZAHVALNOST

Koristimo ovu priliku da se zahvalimo ljubaznim domaćinima zlatiborskog kraja, svima onima koji su nam nesebično pomagali oko priprema i realizacije same trke. Posobnu zahvalnost organizacioni tim duguje studentima Poslovnog fakulteta Singidunum iz Valjeva za doprinos u organizaciji. Takođe za tehničku podršku zahvalnost dugujemo Kulturno-sportskom centru Čajetina. Zahvalili bi se i turističkoj organizaciji Srbije koja je prepoznala i podržala manifestaciju.

NAGRADE I SPONZORI

Pokrovitelj nagradnog fonda u kategoriji Opstanak, Prodavnica outdoor opreme IGLUSPORT www.iglusport.rs
Pokrovitelj nagradnog fonda u kategoriji Avantura, Robna marka EXPEDITION www.expedition.rs

Nije loše,
al' ne valja

napušteno katunište je jedno od lepših mesta na stazi. Uz par starih borova ovo mesto reprezentuje tipičnu idilu zlatiborskog kraja.

Nova kota je bio opet vrh Tornik. Za mnoge je ovo predstavljalo psihološku barijeru, sve što su spustili, samo drugim putem, trebalo je i popeti. Još par ekipa je odustalo, a ostali su nastavili preko vrhova Lađevine, Lupoglava i Pandurice.

POBEDNICI „TRKE 2011“

Ovu godinu ćemo pamtiti po teškom terenu i oskudici u ishrani. Staza je bila teška i tek nekoliko ekipa je uspeo da je prođe do kraja... Svi su se trudili do maksimuma i pre svega bili fer prema ostalim ekipama tokom održavanja trke. Iako su svi bili razdvojeni po timovima, pomagali su se međusobno koliko god su mogli.

Pobednici u kategoriji Opstanak:

1. „**Sinovi šume**“ iz **Valjeva**, u sastavu Dragan Stanković Lidža, Dragan Stanojević Beli, Đorđe Jugović
2. „**Bukva list**“ iz **Novog Sada**, u sastavu Dragutin Milovanović, Goran Đuričić
3. „**Nindža kornjače**“ iz **Beograda**, u sastavu Slađana Jovanović, Nikola Jokić i Mihailo Radinović
4. „**Bad ass motherfucker**“ iz **Valjeva**, u sastavu Matija Petković i Vlada Panić.

Pobednici u kategoriji Avantura:

1. „**Brka i brada**“ iz **Kosjerića**, u sastavu Filip Vasović i Nikola Karaklajić
2. „**Odabrani**“ iz **Čačka i Valjeva** u sastavu: Vesna Milošević, Jovana Đurović, Neda Gotovčević
3. „**Tri praseta i zli vuk**“ iz **Banja Luke i Beograda**, u sastavu Saša Tucaković, Ivan Simić, Bojana Škeljić, Anja Šamardžija

Staza je bila kružna i cilj je bio na istom mestu kao i start. Organizacioni tim od tridesetak ljudi je nestrpljivo očekivao ekipe na cilju. Ekipa sa najboljim vremenom je stigla na cilj nakon 29 sati boravka u prirodi. „Sinovi šume“ svojom strategijom su tokom noći u kanjonu Uvca prestigli ekipe koje su prvi dan bile vodeće i sutradan zadobili prednost od dva sata.

Pobednici

Za razliku od prošlih godina, učesnici su pronalazili znatno manje hrane na terenu. Sve životinje na koje su naišli usput su pošteđene, dok su među biljkama preovladavale jabuke, šipurci, razne travke, borovnice, kupine i šljive. Vatra je uz pomoć kresiva neko uspeo da upali a neko ne, dok su bivake mahom svi pravili od granja, pa prati i suve trave koju su nalazili u okolini.

FERPLEJ

Za pokazan ferplej momenat izdvajamo ekipu „Badass motherfucker“ u sastavu Matija Petković i

Vlada Panić iz Valjeva. Naime kada ih je monahinja manastira Dubrava (jedna od kontrolnih tačaka kuda je trka prolazila) ponudila voćem i povrćem iz bašte manastira, ljubazno su joj se zahvalili rekavši da im ne treba i da hranu sačuvaju za druge ekipe.

Negativan događaj trke priredila je jedna ekipa koja je na samo 12 km trke pokušala da u prodavnici kupi namirnice (koka kola, toalet papir i plazma keks). Ova ekipa je istog momenta diskvalifikovana.

Ivan Nastić i Nemanja Nešković

Photo: Wild Serbia (prikupljene od učesnika trke)

Sa kontrolorom
na Cigoti

Damavand - ostvarenje sna

Ekspedicija iz *Srbije*, sa kojima su bila i tri Iranca, popeli su *Damavand* (5.671 mnv), najviši vrh *Irana*...

Posle više evropskih i svetskih vrhova dva planinara, članovi SPID „Železničar 2006.“ iz Vranja, Zoran Pavlović i Ninoslav Trajković, septembra ove godine popeli su najviši vrh Irana i najviši ugašeni vulkan u Aziji - Damavand. Sa ekspedicijom PSD „Železničar“ iz Beograda, koju je vodio Zoran Filipović, boravili su desetak dana u kolevcima stare Persije.

DAN PRVI I DRUGI

Grupa planinara iz Srbije, u kojoj smo bili ja i moj drug iz Vranja Ninoslav Trajković, krenula je 8. septembra sa beogradskog aerodroma put Istanbula. Posle kratke pauze nastavili smo let za Teheran, gde smo stigli 9. septembra, rano ujutro. Posle smeštaja, po planu ekspedicije, razgledali smo znamenitosti Teherana i stare persijske civilizacije.

DAN TREĆI, 10. SEPTEMBAR.

Usledila je naša prva aklimatizacija na Bordj, jedan od vrhova planine Elburs, koji se nalazi pedesetak kilometara od Teherana. Grupa, koja je brojala 20 članova, krenula je iz jednog sela, sa 2.400 mnv, gde smo prethodno na mule utovarili opremu za naš kamp i hranu. Posle četiri sata pešačenja, uglavnom kraj potoka od snežnika, došli smo do 3.200 metara, gde smo na jednoj kamenitoj zaravni postavili naš prvi kamp.

DAN ČETVRTI, 11. SEPTEMBAR.

Tu smo zanočili da bi ujutro, u četiri sata, po planu trebali da krenemo na sam vrh. Međutim, ja sam, kao i svi ostali, zbog visinskih promena imao neprospavanu noć i rešio sam da pođem sat ranije pre grupe. Pošao sam onako bez lampe serpenti-

Bordj, kamp
na 3.200 m

Detalj sa
Damavanda

nama, jer sam se, srećom, upoznao sa tom de-onicom prethodnog dana, nakon aklimatizacije. Posle nekih sat i po hoda izlazim na greben, gde već počinje polako da sviće. U daljini iza mojih leđa bio sam opčinjen slikom Damavanda, iza koga se pomaljalo sunce. Bio je to nezaboravan ▶

Damavand
5.671 m

Zoran Pavlović iz Predejana, član PD „Železničar“ u Nišu, tokom 2008. godine, a nakon toga član SPID „Železničar 2006.“ u Vranju. Za tri godine planinarenja popeo je najviši vrh Afrike Kilimandžaro, najviši vrh Turske Ararat, najviši vrh Severne Afrike na Atlasu Žbel Tubkal i krov Evrope Elbrus na Kavkazu i skoro sve više balkanske vrhove.

i kraćim trekingom od 1.900 mnnv do 2.500 mnnv iznad grada u pravcu Točkala.

DAN ŠESTI, 13. SEPTEMBAR.

Pošli smo ujutro iz Teherana sa dva kombija i opremom ka Damavandu, koji je udaljen od grada 90 kilometara. Grupa je ovoga puta brojala devet planinara iz Srbije i četiri Iranaca, koji su nam bili domaćini i vodiči. Posletri sata vožnje došli smo na plato na 2.500 metara, odakle smo nakon pretovara opreme nastavili džipovima do prvog baznog kampa na 3.200 mnnv. Tu je usledilo jedno iznenađenje! Umesto da konačimo u šatorima, domaćini su nam ponudili smeštaj u džamiji. Nakon kraće pauze, popodne smo pošli na prvu aklimatizaciju do 3.500 mnnv. U džamiji smo imali mirniju i lepšu noć nego u kampu na Bordju.

DAN SEDMI, 14. SEPTEMBAR.

Pošto smo utovarili opremu na mule, krenuli smo ka našem drugom baznom kampu na 4.200 mnnv. Hodali smo lagano stazom, koja nije bila tako zahtevna i posle četiri sata stigli do planinarskog doma, koji bio naš drugi bazni kamp. Posle smeštaja odradili smo kraću aklimatizaciju do 4.500 mnnv i vratili se u dom.

DAN OSMI, 15. SEPTEMBAR.

Buđenje u četiri i pokret u pet sati iz doma. Na toj visini je temperatura bila neki stepen ispod

nule, za razliku od Teherana, gde nas je ispratila prava tropska vrućina. Posle sat vremena razdani se i u daljini na samom vrhu Damavandu se jasno video oblak sumpornih isparenja, koji nam je bio najbolji orijentir za kretanje.

Već na 4.900 mnnv javili su se prvi visinski problemi, pa je jedan član naše ekspedicije bio primoran da se vrati u planinarski dom. Na 5.000 metara ponovo problemi u našoj grupi. Vođa ekspedicije Iranac Ali Reza, iako je na Damavandu bio više puta, osetio je simptome visinske bolesti i sišao je sa našim vođom Zoranom Filipovićem do drugog baznog kampa. Preuzeo sam da vodim grupu i nastavili smo ka vrhu.

Na 5.400 mnnv prvi put nas je zapahnuo miris sumpora sa nekadašnjeg vulkana, koji prosto steže u grlu i dodatno otežava disanje i sam uspon. Kako smo bili bliži vrhu ovaj problem je bio sve izraženiji. Zaobišli smo oblak sumpora i posle šest i po sati hoda, u 11.30, izašli na vrh Damavand (5.671 mnnv).

Na najvišoj koti Irana, koja je okružena stenama, kraj obeležja, sledila su međusobna čestitanja desetočlane ekspedicije, među kojima su bila i tri Iranca. Oveko večili smo našim kamerama taj uspeh i posle kraćeg odmora usledio je mukotrpan povratak u planinarski dom. Proslavili smo novi planinarski podvig i otišli na počinak.

DAN DEVETI, 16. SEPTEMBAR.

Ujutro smo nakon pakovanja opreme sišli na 3.200 metara, a onda i vratili se u glavni grad - Teheran.

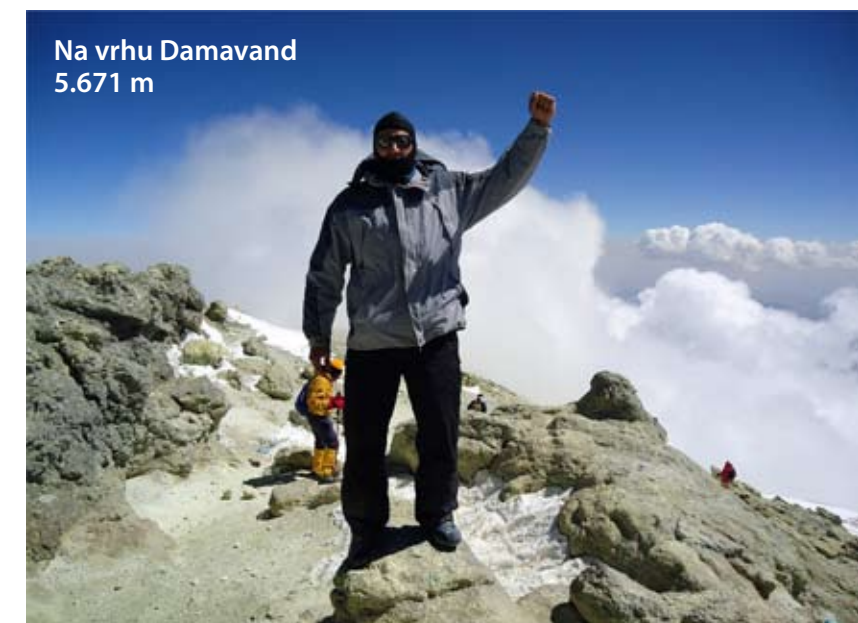
DAN DESETI, 17. SEPTEMBAR.

Ekspedicija je nastavila svoj put po planu u unutrašnjosti Irana, dok smo se ja i Ninoslav odvojili i krenuli ka Srbiji.

Dnevnik Zorana Pavlovića

Uspon ka
Damavandu

Na vrhu Damavand
5.671 m

prizor zbog kojeg je i vredelo poraniti. Nastavio sam dalje i ubrzo se našao na vrhu Bordj 4.350 mnnv. Posle mene ovde su izašli Ninoslav Trajković i ostali članovi grupe. Na taj vrh se popelo 18 članova ekspedicije. Posle fotografisanja sišli smo u kamp na 3.200 m i nakon pakovanje opreme vratili se u Teheran.

DAN PETI, 12. SEPTEMBAR.

Ovo je bio dan odmora sa obilaskom Teherana

Džamija na 3.200 m

Grupa na vrhu Bord

oktobar 2011. MojaPlaneta

oktobar 2011. MojaPlaneta

Sa Irancima
na Damavandu

Bajka o vrhovima

Mangart i Montaž atraktivni su vrhovi Julijskih Alpa (*Slovenija*) i prvi izazov za planinare i apiniste...

Priča o Mangartu i Montažu bajka je o vrhovima sa retko viđenim stenama, stazama sa sajlama, klinovima, metalnim merdevinama ili feratama, kako volimo da ovakve penjačke pravce nazivamo. Ujedno je to priča o vrhovima koji nisu uporedivi ni sa njima sličnim stenjem, koje privlači i pleni penjače, jer iako se ne radi o klasičnom alpinizmu, mora se koristiti osnovna oprema za osiguranje na sajlama, uz neophodni šlem na glavi.

Mangart, sa najvišim vrhom Veliki Mangart (2.674 m), četvrti je po visini vrh u Sloveniji, pripada Julijskim Alpima, nalazi se između doline reke Koritnice na južnoj strani i Mangartske doline na severnoj strani, kao granična planina između Slovenije i Italije. U dolini na severu su dva jezera, okružena šumama što se dižu okolo, do visine od oko 1.700 m, kada visocije izroni golo stenje. Mangartska jezera su na visini od 924 m i 954 m, a nazivaju se i Belopeškima.

Zabeležen je podatak da je prvi uspon na Mangart izvršen 1794. godine. Severna strana ovog i okolnih vrhova nepristupačnija je od južne, daleko prohod-

nije, ali su staze uvek atraktivne, ne samo tamo gde ima ferata, već i kada se radi o prohodnijim delovima. Vrhovi su istureni i nazubljeni, ne lako dostupni. Teren je takav, da bilo kojim pravcem da krenete, morate se zapitati ko je uopšte pronašao taj pravac, jer za to je trebalo puno istraživanja i upornosti. Dole su duboke doline, što svojim procepima vijugaju među strmim stenjem, a gore su okomite litice i nazubljeni šiljci nad njima, nepravilnih oblika.

Do Mangartskog sedla, na visini od 2.055 m, uzdiže se vjugavi asfaltni put, koji završava kružnim tokom, a pod sedlom je planinarski dom Koča, na 1.906 m. Sa suprotne strane, iz pravca jezera, nalazi se bivač Nogara, oko koga se nalazi brdevita poljana gde se napasa stado ovaca, a tu pod stema počinje atraktivna ferata, čije sajle penju visinu oko 450 m. To je ferata Italijana, a kada se iz nje izađe, popne gore, staze se razilaze, jedan pravac ide direktno ka vrhu, dok desni ulazi u slovensku feratu ili pot, po mnogima najatraktivniji pravac na ovom prostoru.

Penjanje ferate Italijana kreće od bivaka Nogara, uz jedan usek u steni i ka pećini kroz koju se mora proći. To izgleda najatraktivnije, ali slede dalje stene, uz poglede ka dolini i jezerima u nizini, odakle smo došli.

Nalazi još atraktivnije penjanje stena, nekad na ivici provalije i litice, uz vertikalnu, ali uvek bezbednu, imajući u vidu postavljeno obezbeđenje, sajle za koje se kačite.

Ovde je potreban ne samo šlem i pojas, vezivanje sa amortizerom pada, već i vezivanje ramenog dela za pojas (može i kraćim prusikom), jer trzaj eventualnog pada težinom tela može da pokida kičmu, bez obzira na obezbeđenje i amortizer. Zabluda je da ste čim ste vezani bezbedni kod pada, ako o ovome ne vodite računa. Konačno, eventualni kamen pokrenut od penjača, koga i ne vidite, naročito pod vertikalama, razlog je da budete stalno vezani, pa i kada lično za to ne vidite razloge.

Penjanje ovakvih ferata pokazuje da nisu u pravu oni koji misle da ovde veću ulogu igra veština, nego kondicija, jer ako penjanje traje samo par sati, kao ferate Italijana, odjednom je na iskušenju strpljivost i izdržljivost, više nego što se očekuje. Tada, naravno, na pogodnom mestu treba dogovorno na kratko odmoriti, popiti vode i uzeti nešto slatko, odnosno neki energent, koji će vratiti snagu. Uh, kako to ovde godi! Kondicija omogućava da se nakon toga opet nastavi istim intenzitetom, voljom i energijom. Dole je pogled na doline i jezera, kao nagrada za uloženi ▶

trud. A gore je taj željeni vrh, kao sam vrh života, hleb nasušni za dušu, koja to želi.

Sada nešto i o Montažu, njegovim stenama i neizbežnim divokozama – tim divnim stvorenjima koja ovde nalaze stanište, sa dovoljno trave koja je njima valjda ovde slađa nego igde drugo, sa ukusom stena i svežeg zraka. Znaju da je čovek, kao planinar, za njih tada sasvim bezopasan.

Montaž sa svojih 2.754 m visine je najviši vrh Zapadnih Julijskih Alpa, iza Triglava drugi po visini u Julijskim Alpima uopšte. Naziva se i Špik nad Policami ili Poliški Špik. Ovde ima više vrhova koji imaju u imenu pojam Špik. To je u stvari skupina tako nazubljenih vrhova, da sve izgleda da je na ivici samog

pada, nakon nekog zemljotresa koji je ostavio samo ostatke stenovitih planina, rasturene okolo.

Divokoze su navikle na planinare, a i u krdu su, pa su vrlo često neobično blizu i mirno poziraju, pokazujući da je to njihov prostor. A ferata ovde ima izgled pravih merdevina, sto idu pravo gore, pa morate biti spremni da višojem penjač obara sitno kamenje kome šlem podmećete.

Gore ne grebenu se verete između ostataka stena, koje su nad feratom i liticama, ali i dolinama, koje odavde najlepše izgledaju, ko to nije video, nije toga svestan i ne razume planinare.

Tekst i foto: Tomica Delibašić
www.tomica-planinom.com

oktobar 2011. MojaPlaneta

Montblanc & Matterhorn

Alpinistička ekspedicija iz **Republike Srpske** sa prijateljima iz Srbije osvojili su krovove **Alpa...**

Ekspedicija „Mon Blan i Materhorn 2011“ u organizaciji PD „Javorina“ iz Pala, 2. 10. 2011. u večernjim satima, bezbjedno je doputovala sa Alpa nakon uspješnog pristupanja najvišojem i najtežem vrhu Alpa, Mon Blanu (4.810 m) i Materhornu (4.478 m). Na Krstovdan, 27. septembra, trećeg dana uspona na Mon Blan, u 14 sati, na najvišojem vrhu Alpa su srpsku trobojku zavijorili visokogorci Republike Srpske - Bobana Petrović (PSD „Treskavica“ Trnovo), Jovo Elčić (PSD „Treskavica“ Trnovo) i Mladen Lukić (PD „Javorina“ Istočno Sarajevo), zatim plani-

nari RS-a Nenad Banović (PED „Majevica“ Bijeljina) i Đorđe Rađen (PD „Samit“ Banja Luka). Našoj ekspediciji se pridružio i Željko Dulić iz PD „Vilina vodica“ iz Bukovca sa Fruške gore. U predivnim vremenskim uslovima Nenad Banović i Đorđe Rađen postavili su svoje lične visinske rekorde, a činjenica da je Đorđe ▶

sa svojih 18 godina postao najmlađi planinar iz RS koji je pristupio na vrh Alpa nas posebno raduje. Ekspediciju je predvodio Mladen Lukić iz PD „Javorina“ Pale.

Nakon silaska sa Mon Blana, naša ekspedicija se premjestila u Italiju, u planinarsko mjesto Červinja ispod Materhorna, najtežeg i najizazovnijeg vrha na Alpama. Iako poprilično izmoreni usponom na Mon Blan, planinari Željko Dulić i Mladen Lukić su u dvojnoj navezi izveli uspon italijanskim smjerom uz „lavlji smjer“ Materhorna i 1. 10. pristupili ovom prestižnom vrhu u 12,40 h nakon 18 sati uspona uz strmu liticu Materhorna (sa 2.200 m na 4.477,5 m, koliko iznosi nadmorska visina ovog vrha).

Bitno je napomenuti da se na planini van sezone i početkom mjeseca oktobra nalazilo svega petnaestak alpinista iz raznih zemalja i da je dužina dana diktirala jedan neumoljiv tempo, tako da je ovaj uspjeh u ovim uslovima još veći i da svakako predstavlja pravu pripremu za najviše vrhove Himalaja. Dvojnu navezu na vrh Materhorna je predvodio Željko Dulić, dok je uspon prvog dana do 3.800 m predvodio Mladen Lukić. Ostali članovi tima RS-a su odmarali u gradiću Červinja sa italijanske strane Alpa, budno očekujući naše visokogorce. Ovo je već drugi put da se zastava PD „Javorine“ našla na vrhu Materhorna, s tim što su prvi uspon Ljubo Jovanović i Dragana Rabota iz

Pala izveli sa švajcarske strane, u julu 2003. godine.

Ovaj visokogorski uspon je izvršen u cilju pripreme naših visokogoraca za Prvu ekspediciju preko 8.000 metara na Himalajima sa prostora RS i BiH, te vrhove Čo Oju i Mont Everest, koju PD „Javorina“ planira za proljeće 2012. godine, u dogovoru sa ministarstvom za porodicu, omladinu i sport Republike Srpske.

Mladen Lukić

Gore: Bobana, Jovo, Željko, Đorđe, Nenad i Mladen - Mon Blan; Mladen na švajcarskoj strani Materhorna (pravi vrh); Dole: Željko i Mladen na italijanskoj strani Materhorna (niži vrh)

Na vrhu *Maganika*

Sedam planinara krenulo je put **Međeđeg vrha** (2.124 mnv), što je godišnji plan **PSK „Prekornica”** iz Danilovgrada (**Crna Gora**)...

Po godišnjem planu kluba krenuli smo na osvajanje najvišeg vrha Maganik – Međeđeg vrha 2.124 mnv. Okupljanje i pokret, kao i pred svaku turu, na Trgu 9. decembra u Danilovgradu, bilo je zakazano u sedam časova. Prema Nikšiću je krenulao nas šestoro, a u blizini Željezare „Nikšić” pokupili smo Stvana Pješčića koji po prvi puta sa nama planinari, momka koji do tada nije bio na Maganiku, pa je imao želju da sa popne na njegov najviši vrh.

Meni je ovo bilo drugo planinarenje na Maganiku ove godine, s obzirom da sam krajem maja bio na Petrovom vrhu ili u narodu poznatom pod imenom Kurozeb. Tada se prilikom penjanja na vrh oblačilo sa svih strana, a u povratku sa vrha smo strmoglavo bježali i krili se pod stjenovitim terasama od grmljavine i udara groma koja je u par navrata udario na manje od pedesetak metara od nas. Mokri do gole kože tada smo preko Zabranu kralja Nikole stigli do naših auta parkiranih na kraju Morakova.

Ovaj put smo izabrali drugi prilaz prema Maganiku - išli smo preko Nikšićke Župe, pa zatim lijevo skrenuli prema rudnicima boksita i mjestu Seoca gdje se i završava asfaltni put. Po uvjerenju mještana i šumara u kvalitet makadamskog puta nastavljamo

MARŠUTA: Danilovgrad – Nikšić – Župa Nikšićka – Seoca – Štitovo – Rekočica – Maganik – Danilovgrad

DATUM: Nedjelja 25. 9.

UČESNICI: Bojan Đokić, Nebojša Kalezić, Zoran Radulović, Sandra Vujošević, Branka Bulatović, Stojan Jovanović i Stevan Pješčić.

dalje preko Morakova prema Bjelopavličkom katunu Rekočica. U dužini od oko deset kilometara ovog makadamskog puta koji se proteže kroz predivnu borovu i bukovu šumu na pojedinim mjestima je žalosno prošaran nedavnim požarima koji su harali ovim krajevima. Ostavljamo svoja auta u katunu Rekočica i odbijamo pozive porodice Đurovića da svratimo na čašicu rakije i dobrog razgovora koji na ovom katunu izdižu sa velikim brojem stoke sve do kasno u jesen kada ih potjera prvi snijeg u svoje selo u blizini Danilovgrada. Nastavljamo makadamskim putem do katuna Maganič Polje gdje ispred koliba Bulatovića dopunjavamo vodu i nastavljamo uspon prema najvećem vrhu Maganika. Od ovog katuna staza ide travnatim padinama sve do širokog i šumovitog kuloara koji vodi do vršnog grebena. Usput sriječemo i čobana koji čuva kako on kaže preko 600 grla sitne stoke, a pomoćnici su mu dva izuzetno lijepa i velika šarplaninca. Dok se penjemo prema vrhu otvaraju nam se sve veći vidici okolnih vrhova i nepregledne šume iz koja i posle kiše koje je padale prije neki dan na pojedinim mjestima i dalje dime

panjevi koji dogorijevaju posle požara.

Posle izlaska na greben lagano i brzo dolazimo i do piramide na samom vrhu, negdje oko 12 časova. Slijedi dosta dugačak boravak na vrhu, uz predivan sunčan dan i neki blagi povjetarac koji nam stvara predivan osjećaj opuštanja. Posle dužeg odmora dio nas odlazi do obližnjeg kraka ovog vrha na kojem se nalazi spomen-ploča nastradalim u avionskoj nesreći kada je JAT-ov avion 11. septembra 1973. godine udario u susjedni Babin zub, gdje se i danas nalaze ostaci aviona podsjećajući na ovaj tragični događaj. Kada smo počeli da

se pakujemo za povratak na vrhu izlazi i grupa od četiri planinara koji su sa druge strane izašli na ovaj vrh. Povratak je uslijedio onom istom stazom sve do u katun Rekočica gdje obavezno svraćamo kod porodice Đurovića na poznato crnogorsko gostoprimstvo koje se može doživjeti na svim katunima u Crnoj Gori. Posle po koje čašice domaće rakije i prijatnog razgovora mi se najzad odlučujemo da krenemo na povratak svojim kućama uz utiske predivno provedenog još jednog dana u planini.

*Nebojša Kalezić,
sekretar PSK „Prekornica”,
Danilovgrad*

Jesenji dan u planini

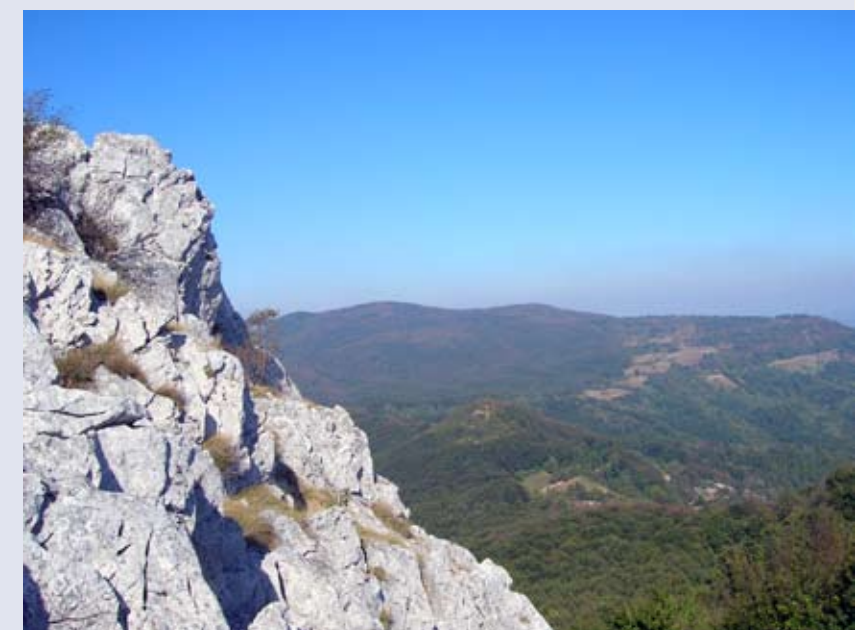

Pedesetak planinara popeli su tri vrha **Homoljskih planina (Srbija)**. Prevalili su više od 20 kilometara i preko 1.000 metara uspona...

Ovog meseca krenuli smo put Homoljskih planina da iskoristimo još jedan sunčani vikend kakvih je bilo puno ove jeseni. Lepota predela, ali i tura od preko 20 km i više od 1.000 m uspona privukla je puno ozbiljnih planinara, viđenih na nekim jačim akcijama i većim visinama, ali i nas koji bar ovde možemo da ih pratimo. Sve skupa bilo nas je skoro pedeset. Ispred „Železničara” iz Beograda, akciju je organizovao Vlada Radivojević, vodič koji je već postao prepoznatljiv po dugim, jednodnevnim turama.

Iz Beograda krećemo prilično rano, jer dan je kratak, tura dugačka, a treba i stići do Homolja. U Požarevcu nam se pridružuje Bane Stefanović koji će biti vodič na terenu. Većina ga poznaje, jer često je sa nama kada idemo na Homoljske ili Kučajske planine. Od Požarevca idemo ka Petrovcu, a zatim skrećemo levo i ubrzo stižemo do sela Vitovnica. Tu napuštamo autobus i pravimo kratku pauzu ispred seoske prodavnice, neko da kupi šta mu nedostaje a neko da sredi opremu.

Na pešačenje krećemo oko 9,20. Prvi cilj su Vrata,

vrh Homoljskih planina visok 815 m. Uspon na samom početku ne predstavlja veliki problem, mnogo veći je prilično zarasla staza, dokaz da planinari ne prolaze često ovim krajem. Homoljsko trnje je i oštro i visoko. Prinudeni smo da idemo u koloni po jedan. Kada prođemo taj prvi uspon, staza postaje interesantnija. Južno od nas pojavljuju se vrhovi Sumorovac i Vukan, a prvi put vidimo i sva tri vrha koja

danas planiramo da popnemo. Umesto šume i niskog i trnovitog rastinja, sada više idemo putem i livadama gde visoka i osušena trava pruža zaista lep prizor. Na Vrata izlazimo oko podneva i tu imamo prvu pauzu. Pogled sa Vrata nije baš impresivan, ni blizu onog koji ćemo imati sa Vranja.

Nastavljamo dalje i spuštamo se kroz šumu sve dok ne izađemo na šumski put i tu se uključujemo na sveže obeleženu Homoljsku transferzalu. Taj put vas vodi skroz do Štubega, ukoliko pravilno prođete nekoliko raskrsnica. Mi ga napuštamo posle nekoliko kilometara da bi smo se popeli na Veliki Vranj, a potom se opet vraćamo na njega. Uspon na Vranj bio je najteži deo akcije. Prilično strm, u početku vodi kroz šumu da bi nas ispod vrha sačekao kamenjar. Stene na vrhu Vranja predstavljaju idealno mesto za izležavanje na suncu. Iako visok samo 884 m, vrh dominira okolinom pružajući fenomenalan pogled. Severno vidimo dolinu pokrivenu šumom, ograničenu Štubecom sa suprotne strane, dok zapadno možemo da vidimo Vrata i predeo kojim smo upravo prošli.

Za odmor nema puno vremena. Oprezno se spuštamo i vraćamo na put koji nas vodi dalje. Ne-

kima voda postaje problem, jer izvora u blizini staze nije bilo. Stidljivo počinju da se pojavljuju prvi znaci civilizacije, a najčešće u vidu napuštenih i zaraslih kuća. Uskoro srećemo i ljude koji su već počeli prikupljanje drva za zimu. Za razliku od Vranja, do Štubega, vodi konstantan, ali vrlo blag uspon. Inače Štubeg je sa 940 m najviši vrh Homoljskih planina, mada je Vranj atraktivniji i po žešćem usponu i po pogledu koji se sa njega pruža. Na vrh izlazimo nešto pre 17 sati. Malo se odmaramo, pravimo zajedničku fotografiju i nastavljamo dalje.

Ostalo je još da se spustimo do sela Plavčevac. Sunce koje nas je ceo dan pratilo, nije nas izneverilo ni u ovom najlepšem delu dana. U selu nas sačekuju ljubazni domaćini. Med i rakija itekako prijaju posle celodnevne šetnje. A kada smo se poslužili i osvežili, ulazimo u kuću gde je sto već postavljen. Izuzetno ukusni specijaliteti homoljskog kraja dovode i do predloga da sledeće godine preskočimo pešačenje i dođemo pravo kod njih. Naravno smo svi svesni da bez tih dvadeset pređenih kilometara večera ne bi bila ni blizu toliko ukusna.

Tekst i foto: Zoran Damjanović

Gledička *transferzala*

U pešačenju *Gledičkim planinama (Srbija)* učestvovala su 483 planinara iz 31 planinarskih društava...

Rano je jutro. Krećem na akciju, a usput mi se pridružuju još dvoje planinara. Jedan, na Dušanovcu (BG), a u Kragujevcu, moja drugarica iz Užica. Srećni, krećemo put sela, Adžine Livade, do planinarskog doma.

Bila je zaista srdačna dobrodošlica, domaćina i organizatora republičke planinarske akcije, PD „Žeželj“ iz Kragujevca. Odmah se oseća i prepoznaje veliko poštovanje i ljubav prema svim prisutnim planinarima, učesnicima ove značajne manifestacije.

Odlazimo organizovanim prevozom do sela Gledić (380 m), odakle je polazak na pešačku stazu. Dan je divan, sunčan, kao stvoren za planinare i ljubitelje prirode.

Staza je zadovoljavajuća, ne previše naporna.

Krećemo se uz razgovor i prolazimo divnim predelima Gledičkih planina. Dišemo punim plućima, zadovoljni što se nalazimo na divnom mestu, koje pruža prelepe vidike na okolinu, na divan grad Kragujevac i sve što ga okružuje. Ovo su predivni predeli ovog malo poznatog dela Šumadije.

Prvi deo staze je sa blagim usponom. Krećemo se maršrutom (selo Gledić 380 m), do prve zacrtane tačke, našeg današnjeg planinarenja - zaseoka Kolenac (540 m), a potom idemo ka Šiljatoj Steni (868 m), Marovića brdu (750 m), Dulenskom Crnom vrhu (897 m) i zaustavljamo se u selu Bajčetina (690 m). Zatim se organizovanim prevozom vraćamo do sela Adžine Livade.

Hodanje zacrtanom stazom je bilo dužine 18,5 km. Nekih sedam sati, proteklo je u divnom druženju, raspoloženju, uživanju u predelima, prelepim vidicima, livadama, pašnjacima, šumama i svemu što nam pružaju Gledičke planine.

Gledičke planine, su dobile naziv po selu Gledić, jer po narodnom predanju, sa njih se „daleko gleda“. Prostiru se južno od Kragujevca, u pravcu Trstenika i Zapadne Morave, u dužini od 35 km. Venac ovih planina je širok 20 km i razdvaja dolinu Gruže na zapadu, od Levča na istoku. Bogate su, šumom, rečnim tokovima, pašnjacima, prirodnim lepotama i rudnim blagom.

Naravno, sve je bilo lepo, pa i sam završetak ovog druženja. Učestvovalo je 483 planinara iz 31 planinarskih društava. Na Adžinim Livadama, uz pesmu, igru, dobar ručak, sledila je podela zahvalnica i rastanak, uz obećanje da se vidimo na sledećoj planinarskoj akciji.

Zahvaljujem se u ime PD „PTT“ Beograd i, svoje ime, organizatoru PD „Žeželj“ Kragujevac, na gostoprimstvu, lepom druženju i uspešnom vođenju akcije. Zahvaljujem i PSS-u na podršci izvođenja i organizovanja ovog divnog događaja.

*Tekst i foto:
Milka M. Radmilović,
planinarka PD „PTT“ Beograd*

Uspon zdravlja, druženja i zadovoljstva

Sa članovima PK „Balkan” iz Beograda laganom stazom, srcem i dobrom voljom do vrha Avale...

Po treći put zaredom, 17. septembra održana je akcija „Pešačenjem do zdravlja” u organizaciji Planinarskog kluba „Balkan” iz Beograda, koji je pre dve godine ovom akcijom krenuo na dug uspon zdravlja, druženja i zadovoljstva!

Sunčani septembarski vikend okupio je zaljubljenike u prirodu, šetače, livadare, planinare i visokogorce, ali i osobe sa invaliditetom, koji su se okupili na startu da pokažu kako je svaki susret sa prirodom izazov i radost. Bio je to susret prijatelja, planinara iz Makedonije, Bugarske, Slovenije, i iz čitave Srbije, na čelu sa Brankom i Anom i osnovcima iz Ljiga, koji su bukvalno jurišali na Avalu i toranj!

Krenulo se iz suncem umivenog Memorijalnog parka Jajinci ka severu, u pravcu Kumodraža. Početak akcije bio je u znaku simboličnog čišćenja staze, koju su podržali i radnici JKP „Zelenilo - Beograd” koje je obezbedilo kamion, vreće za smeće i dva radnika koji su pomogli da se ova akcija realizuje.

U centru Kumodraža, napravili smo kraću pauzu kod spomenika vojvodi Stepi Stepanoviću, koji je rođen u ovom prigradskom naselju, nekada selu, a onda smo nastavili put Avale. Staza izlazi iz naselja ka Golom brdu, a onda dalje vijuga kraj njiva i kroz bagremovu šumu brda Lipovica do asfaltnog puta, pa kroz centar Belog Potoka.

Ono što je vredno pomena, kad je u pitanju deo staze od Kumodraža do Belog Potoka, svakako je činjenica da je ona znatno čistija, da više to nije „razvučena deponija” kraj koje smo prve godine akcije prolazili zgroženi i stideći se pred sopstvenim nemarom i začuđenim

pogledima prijatelja, planinara iz susednih država. Verujemo da su intervencije posle prve akcije urodile plodom i da su nadležne institucije adekvatno reagovala. Problem je još uvek deponija kraj samog asfaltnog puta!

Od Belog Potoka, kraj izvora Kamenac ušli smo u planinu i laganom usponom stigli do Avalskog tornja, a potom i do spomenika Neznatom junaku, gde su se učesnici Akcije sakupili, fotografisali, a potom nakon obilaska tornja i izložbe maketa „Svet oko nas” spustili do doma „Čarapičev brest” na odmor i zaslužno okrepili. Tu su podeljene i zahvalnice i diplome učesnicima, a posebno je zadovoljstvo bilo podeliti radost ove

lepe akcije sa prijateljima iz Društva invalida, koji su nam svima održali lekciju da se hoda srcem i da su naše mogućnosti u saglasju sa našom voljom... Odatle samo zebnja, zašto na akciji nije bilo više naših sugrađana, koje je od starta akcije delilo samo nekoliko stanica našeg GSP-a!?

Marijana Obradović-Negovanović

PROMOCIJA

Panorama Kopaonika; Dole
levo: etno selo Moravski konaci
u Velikoj Plani; Dole desno:
Jezero Bujanj u Kragujevcu

Avantura od 360 stepeni

panorama srbije
najbolje turističke destinacije u Srbiji sa razgledanjem u 360 stepeni

Predstavljamo vam projekat
www.panoramasrbije.com
– avanturu od 360 stepeni na raznim
destinacijama u Srbiji...

Panoramasrbije.com je autorski projekat i sajt koji predstavlja najlepše turističke destinacije u Srbiji sa razgledanjem lokacija i objekata u 360 stepeni, kao da ste na licu mesta. Po rečima autora projekta, Dušana Arsenijevića Arvina iz Kragujevca, projekat PANORAMASRBIE.COM nastao je kao ideja oko nekih tri godine, nakon jednog lošeg iskustva sa letovanja.

- Sigurno je svako doživeo da umesto sobe ili apartmana koji ste uplatili u turističkoj agenciji na osnovu fotografije koje su vam pokazali u katalogu, na destinaciji završite u nekoj rupi. Tako sam i ja nakon navedene nerijatnosti, pozeleo da se niko ne nađe u sličnoj situaciji i počeo da razmišljam,

kako turista može da bude siguran da ono što vidi na nekom sajtu, to ga zaista i dočeka na odredištu – ističe Dušan Arsenijević.

Tako je počela potraga za idealnim rešenjem i nastala je PANORAMASRBIE.COM.

- U ostvarenju ovog projekta, veliku zaslugu ima moj veliki prijatelj i surovi profesionalac kad je u pitanju ova vrsta fotografije - Zoran Petrović, takođe iz Kragujevca. On je čovek bez koga PANORAMASRBIE ne bi bila ovako lepa i koji je moja desna ruka i stručni saradnik. Inače je dobitnik Prve nagrade u kategoriji „Najbolja turistička fotografija” na Trećem festivalu turističkih komunikacija u Budvi 2009. godine – naglašava Arsenijević.

Cilj PANORAMASRBIE.COM je da predstavi najlepše turističke destinacije u Srbiji, kao i objekte koji nude usluge smeštaja i ishrane turistima i to na sedam jezika - engleskom, francuskom, nemačkom, španskom, italijanskom, grčkom i ruskom.

Na PANORAMASRBIE.COM svaki posetilac sajta i zainteresovani putnik koji želi da krene iz bilo kog dela sveta u Srbiju, može da vidi kako izgleda neki

hotel, seosko domaćinstvo, odmaralište, banja ili planina, kao da se nalazi na licu mesta, tako što će, na primer, sobu ili hotel koji ga zanima, da pogleda okretom u punih 360 stepeni oko sebe. Na ovaj način, putnik je siguran da ta soba postoji, i da će apsolutno takvu sobi i dobiti nakon rezervacije.

- Želimo da pružimo sto posto tačne informacije svojim posetiocima. Na PANORAMASRBIE.COM nema lažnog smeštaja, hotela, usluge. Sve ono što je na našem sajtu, zaista i postoji – kaže Arsenijević.

Podsećamo da je, za sada, to jedini smo sajt ove vrste u našoj zemlji i jedini koji ima interaktivnu turističku kartu Srbije, koja je integrisana u sajt, a vlasništvo je sajta BLAGOSRBIE.COM. U turističku kartu do sada je uneto više od 500 lokacija i putnik može ciljanom ili grupnom pretragom da pronađe određen hotel ili da pronađe sve hotele u Srbiji koji su uneti u kartu, a na osnovu svoje lokacije, da odabere onaj hotel koji je njemu najbliži. Klikom na odabrani hotel, putniku su na raspolaganju fotografije hotela, informacije, GPS koordinate, kao i mini virtuelna tura.

PANORAMASRBIE.COM za sada ima preko 1.300 ljubitelja na društvenoj mreži Facebook koje redovno obaveštavamo o novim lokacijama koje su postavljene na Internet stranici.

- Klijenti od nas imaju maksimalnu tehničku podršku, koja je u prvih godinu dana apsolutno besplatna, sve informacije koje nam dostave, mi menjamo u roku od 12 sati i obaveštavamo sve ljubitelje PANORAMASRBIE.COM. Želimo svetu da predstavimo lepote naše divne zemlje koja ima izuzetan turistički potencijal i želimo to da uradimo na pravi način. Omogućili smo svim svetskim putnicima da na jedinstven način pogledaju i „osete” atmosferu Srbije i nadamo se, zainteresujemo ih da nas posete i svoje pozitivne utiske prenesu svim avanturistima – kaže Arsenijević.

Po Arsenijevićevim rečima, vrata PANORAMASRBIE.COM uvek su otvorena za sve one koji žele da daju svoj doprinos lepotama Srbije i koji žele da se pridruže najlepšim turističkim destinacijama u Srbiji i ponude svoje usluge svetskim turistima.

Letnji kurs

Drugi alpinistički kurs „Romanija 2011”
uspešno završilo 22 polaznika...

U organizaciji AOČ-a i KES „Armadillo” u periodu od 25. septembra do 2. novembra održan je drugi alpinistički kurs na planini Romanija u BiH. Na kursu su prisustvovalе službe Gorske službe spasavanja Jahorina i Republička uprava civilne zaštite RS, Specijalna jedinica policije MUP RS, Jedinica za podršku CJB Istočno Sarajevo i planinari iz Čačka i Kragujevca.

Na kursu je prikazan sistem spasavanja St. Bernard, pravila su se čvrsta i meka improvizovana nosila, abzajli su bili u dužini od 50 m, a vežbali su se i padovi i samospasavanja. Izvedena su tri alpinistička smerа po polazniku, a u teoretskom delu govorilo se o opasnostima u planinama, orijentaciji i održavanju opreme. Kurs je vodio jedan od naših najpoznatijih instruktora alpinizma Slobodan Boban Milovanović, koji je i ovom prilikom uspešno preneo četrdesetogodišnje iskustvo i znanje na nove polaznike ovog sporta. Kurs je uspešno završilo 22 polaznika, koji će ubuduće na drugačiji način osvajati planine.

oktobar 2011. MojaPlaneta

Speleološki logor „Dinara 2011.”

Speleološko društvo „Špiljar” iz Splita (*Hrvatska*) organiziralo je i provelo speleološka istraživanja na području masiva *Troglava*, na planini *Dinari*...

U trajanju od 12. do 21. kolovoza, na području masiva Troglava, na planini Dinari, speleološko društvo „Špiljar” iz Splita, uz potporu HGSS-STANICE SPLIT i Planinarske udruge „Dinaridi” iz Splita, organiziralo je i provelo speleološka istraživanja tog djela naše najviše planine koja je do sada bila vrlo malo istraživana u speleološkom smislu.

Planina Dinara je duga 84 km i proteže se u smjeru NW-SE sa najvišim vrhom Troglav (1.913 m) koji se nalazi u BiH, dok je najviši vrh Dinare, koji se nalazi u Hrvatskoj ujedno i najviši vrh Republike Hrvatske - Sinjal sa 1.831 m. Logor je bio smješten uz pl. sklonište Dinaridi pod Troglavom koje je služilo kao baza, dok su sudionici boravili u šatorima postavljenima uokolo samog pl. skloništa. Organizacija samog logora je bila izuzetno zahtjevna, jer je istraživano područje u neposrednoj blizini nerazminiranog terena, što je zahtijevalo izuzetnu pažnju i preciznost kod odabira terena na koji su upućivani

speleolozi tijekom istraživanja. Nepokrivenost signalom mobilne telefonije predstavljalo je još jednu otežavajuću okolnost pri svakoj aktivnosti na terenu u organizacijskom smislu kao i u slučaju da nam je nešto bilo potrebno naknadno dostaviti na teren. Samo mjesto baznog logora je bilo udaljeno 1,30 h vožnje terenskim vozilom sa uključenom redukcijom i pogonom na sva četiri kotača od prve cestovne komunikacije.

Za vrijeme trajanja logora rekognoscirano (pronađeno) je 27 speleoloških objekata od kojih▶

SPELEOLOŠKO DRUŠTVO „ŠPILJAR”

Speleološko društvo „Špiljar” osnovao je profesor **Vicko DULČIĆ** (1923-1985) koji je cijeli svoj život posvetio istraživanju špilja i jama na području srednje Dalmacije.

SD „Špiljar”, osnovano je 1. 12. 1971. godine, a registrirano 17. 12. 1971. godine, pod nazivom **Planinarsko-speleološko društvo „Umberto Girometta”**. Na 1. Izvanrednoj skupštini održanoj 16. 7. 1972. godine, mijenja naziv u Speleološko društvo „Špiljar” koje postaje pravomoćno 16. 7. 1972. godine. Od osnutka do 1979. godine, članovi Društva istražuju špilje i jame na širem području Splita. Poradi bolesti V. Dulčića - spiritus movensa cjelokupne djelatnosti, „Špiljar” postupno prestaje s (terenskim) radom. Godine 1984. skupina iskusnih speologa napušta SO PD „Mosor” i oživljava rad „Špiljara”. Godine 1991. Društvo ostaje bez prostorija, ali ljubaznošću članova PIK „Mornar” koji ih primaju u „podstanarstvo” nastavljaju uspješnu djelatnost. Dapače razvijaju i speleoronjenje, jednu potpuno novu djelatnost za dalmatinsko područje. Napokon, krajem 2003. godine od Grada Splita zajedno sa Zajednicom tehničke kulture dobiva svoj prostor. Intenzivnim terenskim istraživanjima, do danas je istraženo oko 700 jama i špilja, a rekognoscirano je za buduća istraživanja oko 50 speleoloških objekata. Kruna dosadašnjih istraživanja bile su uspješno relazirane:

I Splitska speleološka ekspedicija „KINA 1989”

II Splitska speleološka ekspedicija „ARGENTINA 2002”

III Splitska speleološka ekspedicija „ALBANIJA 2003”

PHOTO: DRAŽAN MIMICA

Dražan Mimica

je istraženo njih 15 od kojih je najdublja jama Kuraja sa svojih - 295 m dubine koja možda i nije konačna jer su otkriveni i novi kanali koji još nisu u cijelosti istraženi, te će se dogodine nastaviti sa aktivnostima kako bi se ta i sve druge pronađene jame i špilje do kraja istražile.

U svim istraživanim speleološkim objektima su obavljena i biospeleološka istraživanja odnosno, prikupljeni su uzorci podzemne faune koja je poslana na daljnju znanstvenu obradu pa i tu očekujemo neke nove i do sada za znanost nepoznate podatke o životu u podzemlju naše Dinare.

Prilikom istraživanja Ivine jame speleolozi su na njenom dnu naišli i na ostatke najmanje dva ljudska tijela za koje se pretpostavlja da su tu ubačena za vrijeme II Svjetskog rata, što smo i

Članovi „Špiljara“ se osim otkrivanja i istraživanja novih speleoloških objekata, djelatno bave: fotografijom, biologijom podzemlja i speleoronjenjem, a rezultate objavljuju u tisku i stručno-znanstvenoj literaturi. SD „Špiljar“ je neprofitna udruga građana čiji je temeljni cilj obavljanje terenskih speleoloških istraživanja, promidžba speleologije i zaštita podzemlja. SD „Špiljar“ je član Hrvatskoga speleološkoga saveza i Zajednice tehničke kulture Županije splitsko-dalmatinske i Grada Splita.

prijavili nadležnoj policijskoj upravi. Na logoru su sudjelovali speleolozi iz više speleoloških društava sa područja Hrvatske: Split, Drniš, Karlovac, Omiš, Kaštela, Brač kojih je za vrijeme logora bilo više od 30 što je omogućilo da se radi i istražuje u više istraživačkih skupina. Ovim je započelo pisanje jedne nove stranice u otkrivanju ljepota Dinare koju smo mi speleolozi odlučili nastaviti pisati i sljedećih godina koje su pred nama.

Svim speleološkim društvima koja bi nam se željela pridružiti u istraživanjima sljedećeg ljeta možemo samo poručiti da su dobrodošla i da nam se na vrijeme najave kako bi lakše mogli organizirati kvalitetno istraživanje Dinare.

Dražan Mimica

Dražan Mimica

Dražan Mimica

Dražan Mimica

Dražan Mimica

KONTAKT INFO
Speleološko društvo „Špiljar“
Adresa: Varaždinska 53, 21000 Split
Web: <http://public.carnet.hr/sd-spiljar/>

PROMOCIJA

Kamp za rendžere početnike

Kamp je, pre svega, namenjen deci i omladini, ali i svim drugim zainteresovanim pojedncima, i besplatan je za sve polaznike...

Savez za animaciju i rekreaciju Srbije tokom oktobra organizuje 1. KAMP ZA RENDŽERE POČETNIKE koji će obuhvatiti sledeće oblasti: organizovani boravak u prirodi, očuvanje i zaštita životne sredine, preživljavanje u prirodi i u urbanoj sredini...

Kamp je pre svega namenjen deci i omladini, ali i svim drugim zainteresovanim pojedncima, i besplatan je za sve polaznike.

Cilj ovakvog događaja jeste uključivanje što većeg broja građana različite uzrasne dobi u rekreativne programe i promovisanje zdravog načina života i kvalitetnog i aktivnog provođenja vremena u prirodi.

Program će biti veoma raznovrstan i prilagođen svim starosnim grupama, a obuhvatai će teme:

- Ishrana (identifikacija, prikupljanje i pripremanje biljnih i životinjskih vrsta),
 - Voda (pronalaženje, prikupljanje, prečišćavanje i skladištenje),
 - Vatra (paljenje improvizovanim sredstvima),
 - Sklonište (izrada skloništa na terenu od raspoloživih sredstava),
 - Kretanje po terenu (osnove penjanja, peščenje, navigacija),
 - Rad alatima (improvizacija alata za boravak na terenu, upotreba noža, sekire, luk i strele),
 - Prva pomoć u terenskim uslovima,
 - Snalaženje i opstanak u otežanim uslovima u urbanoj sredini,
 - Ekologija i zaštita životne sredine
- i još mnogo toga moći će da nauče polaznici koji nam se pridruže: 15. i 16. 22. i 23. 29. i 30. oktobra od 10 i 30 sati u Šumicama (SC „Šumice” - travnati plato) i na Avali.

Za sve dodatne informacije kontaktirajte nas.

Telefon: 064/615-35-79

E-mail: savezars@yahoo.com

KNJIGA

PLANINOM

*Drugo dopunjeno izdanje
Autora Tomice Delibašića
Beograd, 2011.*

Prvo izdanje ove knjige je rasprodato i odlično prihvaćeno među planinarskom čitalačkom publikom.

Drugo prošireno i prepravljeno izdanje na 368 strana rađeno je na osnovama prvog izdanja, uz obradu 83 planine, umesto 60 planina, koliko je bilo u prvom izdanju. Pored toga su dodata pojedina nova poglavlja, naročito u delu o planinarenju i planinarskim uputstvima. Radi se o knjizi o planinarenju uopšte i planinarskom vodiču po planinama, a posebno su obrađene planine Srbije i Crne Gore.

„Postoje ljudi kod kojih je duh planine tako prisutan, da ga oni osećaju na svakom koraku, jer ih taj osećaj prožima i kad su daleko od planine. Planina je za njih treptaj prirode u očima, što nemirno sjaje kod svake pomisli na te predele, kao dah što prodire u sve pore organizma. Oni u sebi nose to daleko stenje, kanjonske useke, strmine, nepregledne šume, cvetne livade, pa nestrpljivo hoće da se što pre tamo vrate. Njih nazivaju planinarima, a one iskusnije alpinistima”, kaže autor u uvodnom delu knjige.

Knjigu možete nabaviti od autora, odnosno u beogradskim planinarskim društvima, po ceni od 1.000 dinara.

Ako ste iz unutrašnjosti zemlje, knjigu možete poručiti po istoj ceni koju platite u gotovom poštaru (troškove slanja plaća pošiljalac), a knjiga stiže u pravilu za dva dana od porudžbe i slanja.

Naručivanje je moguće izvršiti putem e-mail: tdelibasic@ptt.rs ili na telefon: +381 (0) 64/245-22-37.

Detaljnije na sajtu autora: www.tomica-planinom.com

Banjalučki *susret biciklista*

„SUMMIT MTB kamp 2011” i *Prvo prvenstvo BiH* u brdskom biciklizmu, održani su od 24. i 25. septembra u *Banja Luci* na lokalitetu Banj brdo...

Planinarsko alpinistički klub „Summit” iz Banja Luke, u saradnji sa biciklističkim klubom BSK „Banja Luka” i Biciklističkim savezom BiH, 24. i 25. septembra u Banja Luci organizovao je „SUMMIT MTB kamp 2011”, a u okviru njega i „Prvo prvenstvo BiH u brdskom biciklizmu – XC”. Trka koja je okupila pedesetak takmičara iz cijele Bosne i Hercegovine vožena je na poznatom banjalučkom izletištu Banj brdo. Staza je bila duga 4.200 m, a vozilo se u kategorijama licenciranih (kadeti, juniori i seniori) i nelicenciranih (dobno neograničenih) vozača.

Pobjednici po kategorijama su: Nebojša Šljukić – „SUMMIT” Banja Luka (nelicencirani), Dušan Kalaba – BSK „Banja Luka” (kadeti), Harun Šmrković – „GIRO DI SARAJEVO” Sarajevo (juniori) i Mario Kojić – „MODRIČA” Modriča (seniori).

Prvenstvo se vozilo u četiri kategorije, a to su: kadeti, juniori, seniori i hobi (rekreativna kategorija). Kadeti i hobi kategorija su vozili dva kruga (ukupna dužina staze od 8,4 km), juniori tri kruga (12,6 km) i seniori četiri kruga (16,8 km).

Staza na kojoj je vožena kružna XC trka je po riječima takmičara bila jako dobro odabrana i postavljena. Sastojala se od veoma zahtjevnog drumskog asfaltiranog uspona na startu, te kombinovanog uspona i spusta uskom planinarskom stazom. Na mnogim dijelovima staza je bila izuzetno tehnički zahtjevna što je rezultovalo i sa nekoliko, na sreću, blažih padova.

U sklopu događaja „SUMMIT MTB kamp 2011” bila je organizovana i rekreativna vožnja koja je prikupila veliki broj zaljubljenika u brdski biciklizam iz cijele BiH. Na toj vožnji učestvovalo je

Gore: Mario Kojić (prvoplasirani senior);
Dole: Goran Stijak (drugoplasiran seniori)

preko 70 biciklista, koji su grupno prošli dio reona oko Banja Luke i tako obišli Ponir, Zmajevac, Trešnjik, Jovin vis, Banj brdo i Jagare. U sklopu rekreativne vožnje dio biciklista koji su takmičili na dan trke imali su trening i upoznavanje sa stazom. ▶

Dodjela diploma i medalja - seniori (s lijeva): Tihomir Kuvalja, Goran Stijak (2), Mario Kojić (1), Goran Guska (3), Nikola Soković sudija, Miroslav Trivić PAK „SUMMIT“

Brdski biciklizam je relativno mlada disciplina i trenutno je u velikoj ekspanziji u svijetu kao i kod nas.

Noć prije trke, u Vodenom parku „Aquna“ u Banja Luci, održan je i radni sastanak biciklističkih klubova i udruženja koja djeluju na području

Bosne i Hercegovine, a koja se u okviru svojih aktivnosti bave i brdskim biciklizmom. Sastanak je pokrenut na inicijativu Biciklističkog saveza RS i BiH, a sa ciljem da se u organe uprave saveza dovedu i reprezentanti ove grane bicilizma. Na sastanku je istaknuto kako je MTB sport u ek-

REZULTATI PO KATEGORIJAMA

Seniori:

1. Mario Kojić „MODRIČA“ Modriča
2. Goran Stijak „SUMMIT“ Banja Luka
3. Goran Guska „SUMMIT“ Banja Luka

Juniori:

1. Harun Šmrković „GIRO DI SARAJEVO“ Sarajevo
2. Srđan Glavonjić „MODRIČA“ Modriča
3. Azur Bidić „EXTREME“ Tuzla

Kadeti:

1. Dušan Kalaba BSK Banja Luka
2. Srećko Gajić BSK Banja Luka
3. Adis Bilalić „EXTREME“ Tuzla

Hobi:

1. Nebojša Šljukić „SUMMIT“ Banja Luka
2. Stefan Tešanović „MODRIČA“ Modriča
3. Aleksa Crnčević „SUMMIT“ Banja Luka

Nebojša Šljukić - prvi među hobistima

Start takmičara u kategoriji hobi

spanziji, te da je neophodno što prije institucionalizovati njegovo djelovanje u BiH. Po riječima generalnog sekretara Biciklističkog saveza BiH Tihomira Kuvalje, logičnim se čini da to bude unutar saveza, te je s tim u vezi pokrenuta i inicijativa udruživanja svih MTB klubova članova Biciklističkog saveza u MTB asocijaciju. Cilj osnivanja asocijacije jeste dobijanje legitimiteta postojećih i budućih klubova, te legitimost samih vozača na takmičenjima kod nas u BiH, kao i u čitavom svijetu, kao i pomoć u edukaciji novih biciklističkih kadrova, i realizaciji projekata od strane biciklističkog saveza BiH. Pod asocijacijom se ne misli na novu organizaciju već neku vrstu sekcije unutar postojećeg saveza. Nakon diskusije na ovu temu, izvršen je i izbor predstavnika MTB klubova u organima Saveza, a za njih je u ovom prelaznom periodu odabran Nikola Soković (PAK „Summit“) iz Republike Srpske i Senad Džidić (BBK „Finish“) iz Federacije BiH.

Pored inicijative za pokretanjem MTB asocijacije, predstavnici Saveza su izvijestili prisutne o rezultatima rada Saveza za proteklu sezonu, te uspjesima našim MTB takmičara. Ono što je bitno jeste vijest da ćemo u BiH iduće godine imati najvjerovatnije tri MTB trke UCI tri ranga što je u organizacionom smislu veliki korak naprijed u odnosu na dosadašnja MTB takmičenja u BiH. Preliminarno je odlučeno da gradovi domaćini ovih takmičenja budu Banja Luka, Tuzla i Sarajevo. Ideja je da Savez putem lokalnih klubova organizuje takmičenja dostojna ranga za koji su registrovane.

Sve u svemu, Banja Luka je bila domaćin „Prvog prvenstva BiH u brdskom biciklizmu XC“ i mjesto okupljanja zaljubljenika u brdski biciklizam, čime je stekla novu reputaciju u smislu odlične destinacije za rekreaciju, turizam i sport u takmičarskom smislu.

Priredio: Miroslav Trivić

Zemlja džungle i leda

Argentina nam je poznata po mate čaju, tangu, Borhesu, onoj smešnoj harmonici čije ime nikako da zapamtimo, Eviti Peron... Ovo je raj za se ovisnike o adrenalinu - koji god outdoor aktivnost da upražnjavaju...

Buenos Aires je jedna od retkih latinoame-ričkih prestonica koja pored latino temperamenta odiše šarmom evropskih metopola i odlikuje se skladnom arhitekturom, širokim bulevarima, parkovima, nekom čudnom energijom i atmosferom zavodi došljake već pri prvom susretu.

Najveći broj doseljenika došao je u 19. veku iz Španije, Italije i Francuske, što se u kulturološkom pogledu odmah primećuje. Pariske arhitekta bile su angažovane da naprave grad velelepan kao Pariz i bez sumnje - uspele su u tome. Neretko, Buenos Aires nazivaju Parizom Latinske Amerike.

Smešten je u nepreglednoj dolini Pampas, na delastom ušću reke La Plata u Atlantik. Sa druge strane reke je teritorija Urugvaja i svetla njegove prestonice - Montevideo.

Iako tipičan i bučan urbani centar, grad ipak pruža mogućnosti za prijatan odmor, obilaske i šetnju. Postoje četvrti koje su očuvale šarm kolonijalne prošlosti sa malim kućama i pjacetama na kojima su redovni akteri ulični tango plesači. Takav je kvart San Telmo.

Jedan od najpoznatijih balkona na svetu izvan argentinske Predsedničke palate je Casa Rosada. Zgrada roze boje sa drvećem palmi i fontanama ispred predstavljala je scenografiju mnogim političkim dešavanjima, naročito tokom vladavine Huana i Evite Peron. Danas je u prizemlju zgrade smešten muzej koji prikazuje interesantne umetničke predmete.

Na Plaza de Mayo nalazi se katedrala Metropolitana izgrađena u neoklasičnom stilu, u kojoj je smeštena grobnica generala Hose de San Martina - heroja koji je oslobodio Argentinu od Španije.

Koliko je tango važan za Argentine govori neobičan pešački most Puente de la Mujer - Most žene, koji svojim oblikom asocira na karakterističnu žensku figuru dok pleše tango.

Najživopisnije naselje u Buenos Airesu, a za turiste možda i najinteresantnije, jeste La Boca (u prevodu "rupa") - dom Diega Maradone i tanga. Iako sirotinjska oblast sa malim kućicama šarenih fasada

Centar Buenos Airesa - ko voli...

.....

najčešće od lima, sa konopcima za veš i čudnim skulpturama na prozorima i balkonima deo je grada koji odiše veselom atmosferom i pozitivnom energijom prepuna umetnika, slikara, uličnih izvođača i tanga koji se izvodi na otvorenom. Ovo naselje su podigli italijanski imigranti koji su došli da rade na dokovima.

Krajnje neuobičajena turistička atrakcija je La Recoleta groblje, i njegova neverovatna izložba spomenika i grobnica argentinskih slavnih i bogatih. Jedna od najskromnijih ali i najposećenijih je grobnica Eve Peron.

JESTE LI ZA PLES?

I pored vidnih evropskih uticaja, Buenos Aires je razvio autentičnu formu muzičkog i plesaćkog pravca - tango. Tango izražava emocije, senzibilitet i strast Argentinaca i može se videti i čuti u svakom delu grada. Prestao je da bude samo forma i danas predstavlja način življenja, nerskidivi deo života Portenjosa (kako se nazivaju stanovnici Buenos Airesa) i Argentinaca uopšte. Nastao je kao mešavina različitih ritmova i u početku bio ismevan, osporavan i "konzumiran" samo u nižim društvenim slojevima i bordelima, da bi početkom 20. veka izašao iz ilegale i konačno bio izveden na svetlost dana kao važna stavka političkog i društvenog života Argentine, napravivši pritom vrtoglavi bum u visokom stilu. Pri izvođenju tanga važnu ulogu ima mali ali moćni ▶

ARGENTINA

Kitovi plove oko
Ognjene zemlje

Vodopadi
Iguazu

Famozna
harmonika

muzički instrument bandoneon (mala harmonika) koji mu daje karakterističnu dramatičnost. Napravljen je u Nemačkoj i prilično je komplikovan za sviranje. Ne proizvodi se više od 60 godina, a njegova cena na tržištu dostiže i nekoliko hiljada dolara.

PARANA I LA PLATA

U neposrednoj blizini Buenos Airesa nalazi se delta reke Tigre sa hiljade malih ostrvaca na kojima se nalaze kućice, najčešće vikendice. Reka svake godine poraste po nekoliko centimetara pa je obezbeđivanje obale jedan od glavnih problema. Glavno prevozno sredstvo je čamac ili brod, a snabdevanje neophodnim namirnicama vrši se u prodavnici - brodu koji se kreće kanalima.

Jednočasovna plovidba po rukavcima reke Parane, pritoke reke Rio de la Plata, interesantna je turistička atrakcija. Brodovi polaze iz pristaništa koje se nalazi na pola sata vožnje od prestonice, i ono što na prvi pogled razbija živopisni kolorit okoline jesta mrka boja reka na kojima leži Buenos Aires.

IGUAZU VODOPADI

Na granici sa Brazilom, u istoimenom nacionalnom parku, ušušani u srce prašume, šepure se Iguazu vodopadi. „Iguazu“ na jeziku Guaraní Indijanaca znači „velika voda“ i smatra se da njihova geološka formacija datira još iz vremena od pre 150 miliona godina. Poseta argentinskom delu parka je

.....

Pogled na Perito Moreno menja sve

celodnevna avantura. Drvenim mostićem stižete do najvećeg i najspektakularnijeg vodopada - Đavoljeg grotla, okruženog džunglom i mnoštvom retkih biljnih i životinjskih vrsta. Prizor je zadivljujući i zastrašujući istovremeno. Neopisivi zvuci prirode, grmljavina i penušanje vode, mirisi i eksplozija boja koje se prepliću pod različitim uglovima sunčevih zraka deluju prosto isceljujuće na čoveka. Bacaju vas u šok zaborava od svih problema koje ste do tada imali na umu i prosto vas omađijavaju dok očajnički pokušavate pogledom da prigrлите nestvarni pejzaž. Ali ne, to nije sve! Ako se usudite, očekuje vas nesevakidašnja avantura - vožnja čamcima ispod vodopada i adrenalin na najvišem nivou.

ARGENTINA UKRATKO

- **Buenos Aires** je nazvan je po zaštitniku mornara kao dobar vetar ili buen aire.
- U Buenos Airesu se govori kastiljanskom varijantom španskog jezika, koji je vrlo jasan, tečan i prijatan za uho. Engleski ovde ne prolazi - prodavac će radije izgubiti mušteriju nego potruditi da se sa njom sporazume.
- Osim tanga i fudbala, karakteristika Argentine je polo koji je vremenom postao vrhunski sport na najvišem svetskom nivou. Za polo se koristi specijalna pasmina konja (Polo Argentino) koji se samo u ovu svrhu uzgajaju u provinciji La Pampa.
- Pato je konjički sport sa loptom. Proglašen je nacionalnim sportom 1953. godine, a njegovo otvoreno prvenstvo odvija se tokom letnjeg meseca decembra.

PATAGONIJA

Neprevaziđene prirodne lepote ogledaju se u njenim kontrastima. Letom iz Buenos Airesa za nekoliko sati stižete nadomak „kraja sveta“. Ovde su se na krajnjem jugu zemlje članovi Magelanove ekspedicije susreli sa ljudima neuobičajene visine, te je među Evropljanima dugo bilo rašireno ubeđenje da ovaj deo sveta nastanjuju divovi. Istina, u Patagoniji žive ljudi visine veće od uobičajenih, ali daleko od toga da se mogu meriti sa divovima. Kako god, mistično i bajkovito zvuči kada vam uz pomen „zemlje divova“ misli putuju na područje Patagonije.

Glečerske oblasti Patagonije na jugu zemlje vode vas u nezaboravnu avanturu. O da! Glečer Perito Moreno će vas oboriti sa nogu. Kaže se da kada ga jednom vidite - više niste ista osoba.

El Calafate - prestonica glečera, jedino je naseljeno mesto kilometrima unaokolo. Nekada pusto, danas vrvi od turista, te se i hotel mora rezervisati mesecima unapred. El Calafate je ime dobio po jestivom bobičastom voću koje je rasprostranjeno u celoj regiji i podseća na borovnicu, a za koji je vezana legenda koja kaže da naselje verovatno ne bi ni bilo podignuto na ovom mestu da nije bilo plavih bobica.

OGNJENA ZEMLJA

Na jugu, na nekih 2.000 km od Buenos Airesa, prostire se Ognjena Zemlja. Brojni nacionalni parkovi i trekning staze su fascinantni. Glečeri, stotine šume, tresetna jezera, neponovljiv životinjski svet i obilazak ostrvaca. Ekološku katastrofu predstavljaju dabrovi donešeni iz Severne Amerike koji su usled odsustva neprijatelja zagospodarili šumama i prouzrokovali pojavu erozije, i nestanak biljnih i životinjskih vrsta.

Naziv je dobila po lomačama koje je Magelan zapazio na svom putovanju do Indije. Autohtono stanovništvo, pleme Jamana, vekovima je nastanjivalo ovu regiju i gajilo kult vatre koju su stalno održavali, a zbog postojećih uslova života na klizavim i strmim obalama hodali su četvoronoške. Evropljanima je bilo neshvatljivo kako polugoli izdržavaju surovu hladnoću, te su ih u pokušajima „civilizacije“ i uništili. Kobna je bila nametnuta im odeća koja je postala izvor zaraze, jer su bili nenaviknuti na evropski koncept održavanja higijene. ■

GDE, ŠTA, KAKO...

Hrana i piće

Uz jak španski, francuski i italijanski uticaj argentinska kuhinja se pomalo razlikuje od ostalih južnoameričkih kuhinja...

Argentinski biftek poznat po svojoj ogromnoj porciji spada u najpoznatije nacionalno jelo. **Asado** po pravilu započinje pečenjem različitih vrsta iznutrica među kojima su i različite kobasice i nastavlja se s različitim vrstama mesa, odrezaka, rebara i slično. Uglavnom se peče junetina, ali omiljena je i piletina (polo asado), te svinjetina, a u području Pampa janjetina (cabrito).

Među najpoznatijim jelima ističu se **chipsa** - pogačice od brašna manioke, tvrdog sira, jaja, mleka i maslaca, empanadas jastučići od testa u obliku polumeseca punjeni različitim nadevima, poput seckanog mesa, maslina i kuvanih jaja (criollas saladas), blitve i sira (acelga), paradajza i bosiljka (tomate y albahaca), luka i sira (cebola y queso), šunke i sira (jamón y queso), choripan - sendvič od belog hleba s chorizo kobasicom pečenom na roštilju, začinen chimichuri umakom, ensalada completa - salata od kuvanih jaja, šargarepe i cvekla, bife a caballo - odrezak bilo koje vrste pečen na roštilju i serviran s jajetom na oko, carbonada criolla junetina i povrće, locro - složenac od mesa narezanog na komade, najčešće junetine i kobasica chorizo, ali i dimljene slanine te različitog povrća, luka, praziluka, klipova belog kukuruza, krompira, paradajza, tikvice, pasulja, čilija, a ponekad i paprika začinjeno origanom koji se najčešće kuva dan ranije i jede podgrejan, milanesas - juneći odrezak začinen origanom pržen u masti koji se osim kao glavno jelo jede i u sendviču kao užina, parillada - različite vrste mesa, iznutrice i kobasice pečene na roštilju. Dulce de leche se koristi kao namaz na hleb ili preliv i osnova za druge deserte - sladoled, te kao nadev za torte, kolače i peciva, a od njega se priprema i liker, koji je nezaoibilazan argentinski napitak uz vino. Najpoznatije ostavljamo za kraj - čaj mate iliti yerbamate priprema se od osušenih listića i grančica zimzelene grmolike biljke.

UKRATKO: Argentini vole meso. Zapravo, sve vrste mesa i to u ogromnim količinama. Retko da imaju jelo koje ne sadrži meso (osim poslastica, naravno)...

Milijana Tomić, geograf

Mate

PHOTO.SXC

Suvi do gole kože

Zbog čega se desi da sve vaše vodo nepropusne stvari popuste kada vam je to najmanje nužno? Evo nekoliko saveta koji će vam pomoći da izaberete pravu opremu

Wigwam Tech sendvič
GORE-TEX®+vuna
Cena: \$45

Marmot
GORE-TEX®
sa unutrašnjim
kamašnjama
Cena: \$200

Salomon
Comet
3D GTX®
GORE-TEX®
Cena: \$180

Patagonia
GORE-TEX® sa dvostukim
uloškom
Cena: \$399

The North Face
Kelvin Glove
GORE-TEX®
Cena: \$155

Crocodile Gaiter
GORE-TEX®+Cordura®
nylon
Cena: \$69

Prokisla jakna i cipele u kojima šljapka voda? Tako poznato, a posebno kada vas u prelaznim dobima „iznenadi“ pljusak. Neka-ko baš tada u terenskim uslovima utvrdite da je vaša nova vodonepropusna jakna propustila, a da cipele tako dobro „dihtuju“ da voda u njima nema gde da oteče... Nije li svako od nas bio u situaciji kada je „piš pauza“ potpuno besmislena?

KINESKI SINDROM

Kabanica je za mnoge planinare nužno zlo. Klasični kišni mantil uglavnom je jednoslojni najlon ili impregnirana tkanina preko koje se sliva kiša. Kao po običaju sve se, do poslednje kapi, preko vaših nogavica slije u cipele. Ljupki kineski modeli, osim što imaju očaravajući miris, odlično rade posao, ali su svi do jednog za jednokratnu upotrebu. Uvek ćete se prevariti i pokušati da stavite nešto u džep, da kabanicu zategnete preko ranca... A onda zbogom vodootpornosti! Pući će tamo gde je najtanje.

Pored toga, tu je i stalni problem uparavanja, pa mnogi više vole da pokisnu nego da se zaznoje pod kabanicom. Više puta mi se desilo da odustanem od oblačenja kabanice kada pomislim na džaranje po rancu, navlačenje zgužvane plastike, zadržavanje kolone i obavezno znojenje već nakon pet minuta... Radije ću da pokisnem i rizikujem upalu pluća!

ENGLESKI SINDROM

Verovali ili ne, tek, postoji fina i praktična gospoda koja na lake trekking ture ide sa kišobranom

Čini se da će biti kiše... I gromova... Sintetika štiti samo od ovog prvog!

i, moram vam priznati, da je to veoma praktično. Kišobran se lako „upali“, ne treba se oblačiti i nameštati, a pokriva celu gornju polovinu tela. U uslovima lake kiše bez vetra, idealni su za lake staze, kada ne treba angažovati ruke. Ukoliko ste, kao ja, alergični na kabanice, možda nije loše da u rancu imate mali sklopivi kišobran i koristite ga u takvim prilikama.

Neki su otišli i korak dalje! Upoznao sam i sasvim ozbiljne planinare koji svoje „umbrele“ koriste kao štap za trekking. To su oni stari kišobrani sa dugim metalnim drškama, izuzetno jaki i otporni na pritisak. Međutim, u olujnim uslovima ovi praktičari lako postaju odlični kandidati za gromobrane, što, složit ćete se, nije baš prijatno.

PANTALONE

Planinarske pantalone treba da budu čvrste, tople, lagane, udobne i da, kao i ostatak planinarske opreme, propuštaju vlagu prema spolja, ali ne i prema unutra. Postoje desetine vrste materijala od kojih se prave pantalone koje će po svim kriterijumima da zadovoljavaju vaše potrebe, a sve zavisi od vaših afiniteta.

Po mišljenju većine ispitanih u anketi američkog časopisa „Outdoor“, idealne pantalone napravljene su od GORE-TEX®-a. To je moderan materijal koji se koristi u proizvodnji svih mogućih i nemogućih odevnih predmeta i outdoor ma-

terijala, od šatorskih krila, do raznih slojeva vreća za spavanje. Koriste ga svi proizvođači outdoor opreme, ali pod različitim nazivima - od gorteksa, gore texa do naziva koji nemaju nikakve veze ni sa „gore“, ni sa teksom. Ukratko, to je poliestersko i poliamidno vlakno 100% - dakle čista sintetika, što je čini do određene mere vodootpornom i vetropropusnom.

CIPELE

Do sada smo već više puta pisali o obući i utvrdili koliko je važno da imate kvalitetne i vodootporne cipele. Ukoliko ih do sada niste nabavili, oktobar je poslednja šansa, jer dolazi „slinavo“ vreme

NAUKA O ODEĆI ZA KIŠU

Dobra vest: tehnolozi tekstila razvili su napredne tehnika za testiranje membrana na vodopropusnost, to jest, utvrdili su stope po kojoj se vlažna isparenja kreću kroz tkaninu. To pomaže proizvođačima da mere i poboljšati performanse svojih materijala. Loša vest: Stručnjaci nikako ne mogu da se slože koja je od ovih tehnika najpouzdanija, pa kompanije koriste razne metode, a na deklaracijama ističu samo one koje njihov proizvod predstavljaju u najboljem svetlu. Ukratko, na deklaraciji svakog outdoor proizvoda imate gomilu skraćenica i brojeva, za koje ne znate šta znače. Evo kratkog pregleda osnovnih skraćenica, koje će vam pomoći tek da naslutite kojim je testovima podvrgnut materijal i koliko ćete biti zaštićeni ukoliko kupite dotični proizvod ukrašen brojkama i slovima.

>> **MVT test** (moisture vapor transfer/prenos vlažnih isparenja): Ovaj tekst utvđuje koliko vlage

Kišobran, „Kinez“, kabanica ili ništa... Svako ima svoj stil kišnjenja

.....

(znoja) prolazi kroz membranu u određenom vremenskom razdoblju. Veći broj - bolje performanse. Kako se to radi: materijal se stavi preko specijalne posudice sa zagrejanom vodom, a zatim se meri zapremina isparene vode.

>> **RET test** (resistance to evaporative transfer/otpornost na upijanje): Takođe poznat i kao „znojenje ringle“, ovim testom se meri koliko je tkanina otporna na propuštanje vlage ka unutra, odnosno koliko dugo tkanina može da zadržava vlagu pre nego što ona dođe do vaše kože. Manji broj - bolje performanse. Kako se to radi: tkanina je natopljena vodom, a zatim se stavlja na grejane, porozne metalne ploče (oponašaju ljudsku kožu). Meri se zapremina isparene vode.

>> **DMPC test** (dynamic moisture permeation cell/prodiranje vlage u različitim uslovima): Ovaj test meri kako se vlaga kreće kroz tkaninu na različitim nivoima vlažnosti. DMPC rezultati su u formi grafikona: Najbolji rezultati su vodoravne linije koje pokazuju doslednu propustljivost na svim nivoima vlage. Kako se to radi: Tkanina se pruža kroz komoru, u dve odvojene stanice, a u svakoj od njih je određen nivo vlage i pritisak. Meri se zapremina isparene vode na obe strane.

VODO(NE)PROPUSNOSTI

Premda su se kompanije dogovorile oko toga kako se meri vodootpornost (staklena cev sa vodom, koja obrazuje vodeni stub stavi se na jedan sloj tkanine i meri se vreme dok ne procuri sa druge strane), nikako ne mogu da se slože o tome

K'o s reklame

Obukao sam se k'o s reklame i izašao na prvi hladan i kišan oktobarski dan spreman da pokisnem do gole kože... Visoka planina i golem propuh!

Najzad našto konkretno za testiranje i to full oprema koju ne moram da vratim u prodavnicu neotpakovanu. Dakle, mogu je „gaziti“ do mile volje - što sam i učinio.

Obukao sam se kao sa reklame, a po specifikaciji koju možete da vidite na stranici 52. Gornji sloj sve sam gorotex i sintetika od glave do pete. Jedina razlika u specifikaciji jesu pantalone - moj model je bio bez unutrašnjih kamašni, kako bih mogao da testiram i *Croc-dile Gaiter*, kamašne koje su dobile prvu nagradu urednika *Backpacker Magazina*.

Iskoristio sam prvi hladniji oktobarski dan da kidnem u planinu i u surovim uslovima pod snegom prekrivenim Babinim zubom testiram svaki komadić opreme do sitnih crevac. Prvo me je u podnožju dočekala kiša... Ona dosadna oktobarska kiša koja vas natapa do gaća. Ali ja sam imao opremu koja mi je obećavala bar četiri sata suvog drugog sloja. U skladu sa deklaracijama na proizvodima, očekivao sam 4+ sati, a dobio sam najmanje osam sati suve odeće. A onda je sinulo sunce... Trebalo je skinuti sve to sa sebe jer je počelo znojenje kada ne pomaže ni otkopčavanje, ni otvaranje bočnih rajfešlusa pod miškom. To je, međutim, bio manji problem.

Na vrhu Babinog zuba je poslovično vetrovito, a tokom mog testiranja, sve je dobilo i snežni pokrov od jeno 15 cm. Za razliku od planinara koji su krenuli sa vetrovkama i zimskim jakanama koje je oštar vetar seckao do kosti, ja sam se provodio.

UKRATKO: Sintetika im smisla... Ako znate kako da je nosite i kada da je skinete...

Zoran Kalinić, hodač

šta je granica vodonepropustivosti. Na primer, „gore“ tkanine imaju veoma visoke kriterijume za svoje proizvode i u testu sa vodenim stubom ne tolerišu ništa ispod neverovatnih 20.000 mm, ostale kompanije, poput Polarteca veruju da je taj nivo hidroizolacije preteran i da ide na uštrb prozračnosti. Kao rezultat toga, ova kompanija je izradila NeoShell koji je kategorizovan sa 10.000 mm. ■

Najavljene i ostale postove i teme možete da pročitate na forumu Internet prezentacije magazina „Moja planeta“ koji se nalazi na adresi:

www.mojaplaneta.net/forum

Izdvajamo s foruma

MARKET

- Solomon - duboka patika/cipela • postavio: Pozitiv Klub
- Zimske alpinističke cipele • postavio: spkpentrax
- Pantalone Armyshop • postavio: outdoor
- ICEPEAK Soft Shell jakna • postavio: medabear
- Biciklistički dres CRANE • postavio: sirenica
- Automatske dereze • postavio: spkpentrax

REPORTAŽE I DNEVNICI AKCIJA

Planinarenje

- U bojama Ruja - Deliblatska pescara • postavio: Jablan
- Tupižnica - Dani jorgovana • postavio: sirenica

Biciklizam

- Umalo se ne udavih! • postavio: Mudri Čovek iz Šume

Ostali outdoor sportovi

- KANU: Sjeničko jezero - kroz meandre Uvca u društvu beloglavih supova • postavio: dule_šumadinac

Ekologija

- Reciklaža - uradi sam • postavio: Jablan

NAJAVA AKCIJA I DOGAĐAJA

Planinarenje

- Stara Planina - Kopren - Dojkinci - Midzor (21-23. oktobar) • postavio: Aleksandar Tijanic
- Rila (Musala 2925m) i Rilski manastir (18-20. novembar) • postavio: Milanka
- Tradicionalni uspon Šar planina i Piribeg (11. do 13. novembar) • postavio: Milanka

Promocije, izložbe, knjige

- Knjige - ORIGINALAN, JEFTIN I KORISTAN, NOVOGODIŠNJI POKLON - Brošura o gljivama i lekovitom bilju • postavio: Martin